

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi Kansaneläkelaitoksen rahoituksen väliaikaisesta muuttamisesta vuonna 1999

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki Kansaneläkelaitoksen rahoituksen väliaikaisesta muuttamisesta vuonna 1999. Kansaneläkelaitoksen rahoituksen turvaamiseksi Kansaneläkelaitokselle tilitettäisiin vuonna 1999 arvonlisäveron tuotosta 2 400 miljoonaa markkaa.

Esitys liittyy valtion vuoden 1999 talousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan vuoden 1999 alusta. Lakia sovellettaisiin Kansaneläkelaitokselle vuodelta 1999 tilitettävään arvonlisäveroon.

YLEISPERUSTELUT

1. Nykytila ja ehdotetut muutokset

Kansaneläkevakuutuksen ja sairausvakuutuksen rahoitukseen osallistuvat vakuutetut, työnantajat ja valtio. Lakimääräisten osuuk-sien lisäksi valtio osallistuu rahoitukseen siltä osin kuin muut tuotot eivät kata kustan-nuksia. Vuosina 1997 ja 1998 valtio on jou-tunut suorittamaan tätä niin sanottua takuusuoritusta. Takuusuorituksen tarpeeseen ja määrään on vaikuttanut se, että Kansaneläkelaitoksen rahoituksen väliaikaisesta muuttamisesta vuosina 1995, 1996, 1997 ja 1998 annettujen lakien (1108/1994, 1244/1995, 845/1996 ja 1028/1997) perusteella Kansaneläkelaitokselle tuloutettiin arvonlisäveron tuotosta kunakin vuonna 2 400 miljoonaa markkaa.

Kansaneläkelaitoksen rahoitukseen liittyy kaksi hallituksen esitystä vuonna 1999 perit-täviä sosiaaliturvamaksuja ja kansaneläkelai-toksen rahoitusta koskevaksi lainsäädännök-si. Maksuja alennetaan siten, että vakuutetun sairausvakuutusmaksun yli 80 000 äyrin ylit-tävältä tulon osalta maksettava korotus pois-tuu, eläketulosta maksettava sairausvakuu-tusmaksun korotus alenee 2,40 penniin äyril-tä ja kirkkotyönantajan sosiaaliturvamaksut laskevat kuntien maksujen tasolle. Nämä muutokset alentavat Kansaneläkelaitoksen vakuutusmaksutuottoja vuositasolla noin 750 miljoonaa markkaa.

Lisäksi vuoden 1999 valtion talousarvioeh-dotuksen mukaan syksyllä 1998 annettaisiin kansaneläke- ja sairausvakuutuslakien muut-tamista koskeva hallituksen esitys. Esityksen mukaan Kansaneläkelaitoksen maksuval-miutta koskevia säännöksiä muutettaisiin siten, että lyhytaikainen rahoitusvalmiuden turvaaminen on nykyistä joustavampaa sallimalla muun muassa rahastojen välinen varo-jen siirto ja tarkistamalla rahastojen vähimmämäärän määrittely.

Koska Kansaneläkelaitoksen tulot eivät riitä kattamaan menoja, sen rahastojen varaintarve on katettava muulla tavoin.

Kansaneläkelaitoksen rahoituksen turvaa-miseksi ehdotetaan, että vuonna 1999 kerty-västä arvonlisäveron tuotosta tilitetään vuo-den 1998 tapaan Kansaneläkelaitokselle 2 400 miljoonaa markkaa. Muilta osin va-jaus katetaan valtion takuusuorituksen kaut-ta.

Edellä esitetyn perusteella ehdotetaan sää-dettäväksi laki Kansaneläkelaitoksen rahoi-tuksen väliaikaisesta muuttamisesta vuonna 1999.

2. Taloudelliset vaikutukset

Kansaneläkelaitokselle vuonna 1999 arvonlisäveron tuotosta tuloutettava 2 400 mil-joonaa markkaa vähentää vastaavalla mää-

rällä valtion takuusuoritusta ja valtiolle kertyvää arvonlisäveron tuottoa.

3. Asian valmistelu

Esitys on valmisteltu virkatyönä valtiovarainministeriössä ja siitä on kuultu sosiaali-

ja terveysministeriötä, Verohallitusta ja Kansaneläkelaitosta.

4. Muita esitykseen vaikuttavia seikkoja

Esitys liittyy valtion vuoden 1999 talousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Lakiehdotuksen perustelut

1 §. Arvonlisäverolain (1501/1993) 1 §:n 1 momentin mukaan arvonlisäveroa suoritetaan valtiolle tavaroiden ja palvelujen Suomessa tapahtuvasta myynnistä ja maahan tuonnista. Kansaneläkelaitoksen rahoituksen turvaamiseksi vuonna 1999 ehdotetaan arvonlisäverolain 1 §:n 1 momentin säännöksestä poiketen Kansaneläkelaitokselle tilitettäväksi osa vuoden 1999 arvonlisäveron tuotosta.

Kansaneläkelaitokselle tilitettävää arvonlisävero-osuutta rajoitettaisiin sekä ajallisesti että määrällisesti. Säännösehdotuksen mukaan vuonna 1999 Kansaneläkelaitokselle tilitetään arvonlisäveron tuotosta 2 400 miljoonaa markkaa.

2 §. Kansaneläkelaitokselle kuuluvaa arvonlisävero-osuutta tilitettäisiin kalenterikuukausittain. Kunakin kalenterikuukautena tilitettäisiin 1/12 siitä määrästä, joka ehdotuksen 1 §:n mukaan olisi vuonna 1999 tilitettävä Kansaneläkelaitokselle.

3 §. Kuukausierät maksettaisiin Kansaneläkelaitokselle verontilityslain (532/1998) 3 §:n 4 momentissa tarkoitettuna Kansaneläkelaitokselle tilitettävien määrien maksuajankohtana. Kansaneläkelaitokselle tilitettävät määrät koostuvat työntäjän sosiaalitur-

vamaksusta ja oma-aloitteisesti suoritettaviin ennakonpidätyksiin sisältyvästä vakuutetun sairausvakuutusmaksusta. Verontilityslain 3 §:n 4 momentin mukaan valtiovarainministeriö määrää maksuajankohdan. Arvonlisävero-osuuden kuukausierien tilitysjärjestelmä säilyisi asiallisesti samansisältöisenä kuin vuonna 1998 sovellettavan väliaikaisen lain (1028/1997) 3 §:ssä säädetty tilitysmenettely.

4 §. Tilitysten tekemiseen ja maksatukseen liittyvistä hallinnollisista toimenpiteistä huolehtisi verohallitus tai sen määräämä verovirasto.

5 §. Pykälään sisältyy säännös lain täytäntöönpanoa koskevasta yleisestä asetuksenantovaltuudesta.

6 §. Pykälään sisältyisi voimaantulosäännös.

2. Voimaantulo

Laki ehdotetaan tulevaksi voimaan 1 päivänä tammikuuta 1999. Lakia sovellettaisiin Kansaneläkelaitokselle vuodelta 1999 tilitettävään arvonlisäveroon.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

Kansaneläkelaitoksen rahoituksen väliaikaisesta muuttamisesta vuonna 1999

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Sen estämättä, mitä arvonlisäverolain (1501/1993) 1 §:n 1 momentissa säädetään arvonlisäveron saajasta, tilitetään vuonna

1999 Kansaneläkelaitokselle arvonlisäveron tuotosta 2 400 miljoonaa markkaa sen mukaan kuin tässä laissa säädetään.

2 §

Kansaneläkelaitoksen osuus arvonlisäverosta tilitetään kalenterikuukausittain. Kunkin kalenterikuukautena tilitetään 1/12 1 §:n mukaisesta määrästä.

3 §

Kuukausierät maksetaan verontilityslain (532/1998) 3 §:n 4 momentissa tarkoitettuna Kansaneläkelaitokselle tilitettävien määrien maksuajankohtana.

4 §

Tässä laissa tarkoitettujen tilitysten teke-

misestä ja siihen liittyvästä maksatuksesta huolehtii verohallitus tai sen määräämä verovirasto.

5 §

Tarkemmat säännökset tämän lain täytäntöönpanosta annetaan tarvittaessa asetuksella.

6 §

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 199 .

Lakia sovelletaan Kansaneläkelaitokselle vuodelta 1999 tilitettävään arvonlisäveroon.

Helsingissä 18 päivänä syyskuuta 1998

Tasavallan Presidentti

MARTTI AHTISAARI

Valtiovarainministeri *Sauli Niinistö*

